

**VALSTYBINIO SOCIALINIO DRAUDIMO FONDO VALDYBOS
PRIE SOCIALINĖS APSAUGOS IR DARBO MINISTERIJOS
DIREKTORIUS**

ĮSAKYMAS

**DĖL VALSTYBINIO SOCIALINIO DRAUDIMO FONDO VALDYBOS PRIE
SOCIALINĖS APSAUGOS IR DARBO MINISTERIJOS DIREKTORIAUS 2020 M.
GRUODŽIO 30 D. ĮSAKymo NR. V-729 „DĖL PENSIJŲ ANUITETŲ MOKĖJIMO
VEIKLOS RIZIKOS VALDYMO POLITIKOS IR STRATEGIJOS PATVIRTINIMO“
PAKEITIMO**

2025 m. lapkričio d. Nr. V-
Vilnius

1. Pakeičiu Pensijų anuitetų mokėjimo veiklos rizikos valdymo politiką ir strategiją, patvirtintą Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (toliau – Fondo valdyba) direktoriaus 2020 m. gruodžio 20 d. įsakymu Nr. V-729 „Dėl pensijų anuitetų mokėjimo veiklos rizikos valdymo politikos ir strategijos patvirtinimo“, ir išdėstau ją nauja redakcija (pridedama).

2. Įpareigoju:

2.1. Fondo valdybos Klientų aptarnavimo valdymo skyrių šį įsakymą paskelbti Fondo valdybos interneto svetainėje;

2.2. Fondo valdybos Pensijų anuitetų skyrių šį įsakymą paskelbti Valstybinio socialinio draudimo fondo administravimo įstaigų intraneto svetainėje;

2.3. Fondo valdybos Dokumentų tvarkymo skyrių šį įsakymą išsiųsti Fondo valdybos direktoriaus pavaduotojams, vyriausiesiems patarėjams, Fondo valdybos padaliniams ir Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijai.

Direktorius

Kęstutis Čereška

PATVIRTINTA

Valstybinio socialinio draudimo fondo
valdybos prie Socialinės apsaugos ir
darbo ministerijos direktoriaus

2020 m. gruodžio 30 d. įsakymu Nr.V-729

(Valstybinio socialinio draudimo fondo
valdybos prie Socialinės apsaugos ir
darbo ministerijos direktoriaus

2025 m. _____ d. įsakymo

Nr. V-____ redakcija)

PENSIJŲ ANUITETŲ MOKĖJIMO VEIKLOS RIZIKOS VALDYMO POLITIKA IR STRATEGIJA

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Pensijų anuitetų mokėjimo veiklos rizikos valdymo politika ir strategija (toliau – Rizikos valdymo politika) nustato Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (toliau – VSDF valdyba) vykdomos pensijų anuitetų mokėjimo ir Pensijų anuitetų fondo valdymo veiklos (toliau – Pensijų anuitetų mokėjimo veiklos) rizikos valdymo tikslus, uždavinius ir principus, apibrėžia rizikos valdymo sistemą, procesą ir atsakomybes bei nustato Pensijų anuitetų mokėjimo veiklos rizikos apetito ir tolerancijos ribas.

2. Rizikos valdymo politika parengta, vadovaujantis Lietuvos Respublikos pensijų kaupimo įstatymu, Valstybinio socialinio draudimo fondo administravimo įstaigų vidaus kontrolės politika, patvirtinta VSDF valdybos direktoriaus 2020 m. spalio 6 d. įsakymu Nr. V-508 „Dėl Valstybinio socialinio draudimo fondo administravimo įstaigų vidaus kontrolės politikos patvirtinimo“, (toliau – Vidaus kontrolės politika) ir atsižvelgiant į Valstybinio socialinio draudimo fondo administravimo įstaigų veiklos rizikos valdymo tvarkos aprašo, patvirtinto VSDF valdybos direktoriaus 2017 m. rugsėjo 25 d. įsakymu Nr. V-477 „Dėl Valstybinio socialinio draudimo fondo administravimo įstaigų veiklos rizikos valdymo tvarkos aprašo patvirtinimo“, (toliau – Veiklos rizikos valdymo tvarkos aprašas) nuostatomis.

3. Tiesiogiai Rizikos valdymo politikoje ar specialiosiose teisės normose nereguluoti Pensijų anuitetų mokėjimo veiklos rizikos valdymo klausimai sprendžiami, vadovaujantis Veiklos rizikos valdymo tvarkos aprašo nuostatomis su atitinkamais pakeitimais.

4. Rizikos valdymo politikos įgyvendinimą prižiūri vidaus kontrolės funkcijas vykantis VSDF valdybos padalinys (Veiklos stebėsenos ir kontrolės skyrius (toliau – VSKS)), vidaus auditas (Socialinės apsaugos ir darbo ministerija) ir Pensijų anuitetų fondo taryba (toliau – Taryba) savo kompetencijos ribose.“

5. Rizikos valdymo politikoje vartojamos sąvokos suprantamos taip, kaip jos apibrėžtos (suprantamos) Pensijų kaupimo įstatyme, Pensijų anuitetų fondo investavimo politikoje ir strategijoje, patvirtintoje VSDF valdybos direktoriaus 2020 m. rugsėjo 1 d. įsakymu Nr. V-427 „Dėl Pensijų anuitetų fondo investavimo politikos ir strategijos patvirtinimo“ ir Veiklos rizikos valdyba tvarkos apraše, jeigu pačioje Rizikos valdymo politikoje nenustatyta kitaip.

II SKYRIUS RIZIKOS VALDYMO TIKSLAI

6. Pensijų anuitetų mokėjimo veikloje siekiama integruoti rizikos valdymą į esamus VSDF valdybos veiklos procesus ir nusistovėjusias praktikas taip, kad jis taptų organizacijos kultūros dalimi, o ne atskira veikla.

7. Pensijų anuitetų mokėjimo veikloje rizikos valdymas remiasi vertės kūrimo principu pensijų anuitetų gavėjams ir kitoms suinteresuotosioms šalims. Rizikos valdymas neapsiriboja Rizikos valdymo politikos V skyriuje apibrėžtomis pagrindinėmis rizikomis.

8. Pensijų anuitetų mokėjimo veiklos rizikų valdymo tikslas yra užtikrinti įsipareigojimų pensijų anuitetų gavėjams įvykdymą net esant nepalankioms sąlygoms. Rizika yra vertinama 3 aspektais, suponuojančiais atitinkamus jos valdymo tikslus:

8.1. Rizika yra galimybė – tai suponuoja siekį didinti naudos potencialą pensijų anuitetų gavėjams;

8.2. Rizika yra neapibrėžtumas – tai suponuoja siekį užtikrinti Pensijų anuitetų fondo ilgalaikių rezultatų stabilumą ir prognozuojamumą bei Pensijų anuitetų mokėjimo veiklos tvarumą;

8.3. Rizika yra grėsmė – tai suponuoja tikslą riboti nenumatytus galimus nuostolius.

9. Rizikos, turinčios ar galinčios turėti reikšmingą įtaką Pensijų anuitetų mokėjimo veiklos strateginiams, operaciniams, finansiniams ar atitikties reikalavimams, turi būti tinkamai valdomos.

III SKYRIUS RIZIKOS VALDYMO SISTEMA IR STRUKTŪRA

10. VSDF valdybos direktorius (toliau – Direktorius) nustato esminius Pensijų anuitetų mokėjimo veiklos rizikos valdymo principus, detalizuoja tikslus, tvirtina bendrą rizikos apetitą, limitus bei užtikrina, kad būtų įdiegta rizikos valdymo politikos įgyvendinimui reikalinga organizacinė struktūra ir procesai ir yra atsakingas už Pensijų anuitetų mokėjimo veiklos rizikos valdymo rezultatus.

11. VSKS gauna ir analizuoja rizikų ataskaitas, prižiūri Rizikos valdymo politikos įgyvendinimą, vertina bei teikia rekomendacijas Direktoriumi dėl rizikų valdymo sistemos tobulinimo, kiek tai susiję su veiklos (operacine) rizika.

12. Taryba gauna ir analizuoja rizikų ataskaitas, prižiūri Rizikos valdymo politikos įgyvendinimą, vertina bei teikia rekomendacijas Direktoriumi dėl rizikų valdymo sistemos tobulinimo ir Rizikos valdymo politikos keitimo, kiek tai susiję su Pensijų anuitetų mokėjimo veiklos (ilgaamžiškumo, investavimo, operacine ir pan.) rizikomis.

13. Vyriausiasis aktuaras ir VSDF valdybos Pensijų anuitetų skyriaus (toliau – PAS) rizikų valdymo specialistas pagal savo kompetencijas rengia ir teikia Tarybai bei VSKS rizikų ataskaitas.

14. Pensijų anuitetų mokėjimo veiklos rizikos valdymas remiasi trijų apsaugos lygių principu:

14.1. Pirmasis apsaugos lygis - tai tiesiogiai jiems pavestas funkcijas vykdantys VSDF valdybos padaliniai (PAS, Informacinės sistemos plėtros skyrius, Fondo finansų ir apskaitos skyrius, Registrų skyrius, Klientų aptarnavimo valdymo skyrius) ir Valstybinio socialinio draudimo fondo administravimo įstaigų klientų aptarnavimo skyriai;

14.2. Antrasis apsaugos lygis - tai VSKS, vyriausiasis aktuaras ir PAS rizikų valdymo specialistas;

14.3. Trečiasis apsaugos lygis - tai Taryba ir Socialinės apsaugos ir darbo ministerija.

15. Pensijų anuitetų mokėjimo veiklą taip pat prižiūri Lietuvos bankas.

16. Pagrindinė atsakomybė už rizikos valdymą tenka 14.1 papunktyje išvardintiems VSDF valdybos padaliniams, vykdantiems jiems pavestas funkcijas. Jie yra atsakingi už aktyvų ir nuolatinį

rizikos valdymą, įskaitant reikiamos atsakomybių, rizikos valdymo ir kontrolės priemonių bei procedūrų įdiegimą.

IV SKYRIUS RIZIKOS VALDymo PRINCIPAI

PIRMASIS SKIRSNIS RIZIKOS VERTINIMO MASTAS

17. Rizika yra vertinama Pensijų anuitetų mokėjimo veiklos mastu. Galimybės, neapibrėžtumas ir grėsmės turi būti valdomos, siekiant sukurti vertę pensijų anuitetų gavėjams ir kitoms suinteresuotosioms šalims. Todėl 14.1 papunktyje išvardintuose VSDF valdybos padaliniuose turi būti įdiegta struktūrizuota ir disciplinuota rizikos valdymo sistema, kuri apimtų procesus, vidines taisykles, limitus, kontrolės priemones ir informavimo procedūras, darbuotojų rizikos suvokimą bei rizikos valdymo ir kontrolės kultūrą, siekiant įvertinti ir valdyti rizikas su kuriomis susiduria VSDF valdyba, vykdydama Pensijų anuitetų mokėjimo veiklą. Rizika gali būti prisiimama tik tinkamai ją suvokiant, turint reikiamus resursus ir žinias jai identifikuoti, matuoti ir valdyti.

ANTRASIS SKIRSNIS RIZIKŲ ĮTRAUKIMAS Į STRATEGINĮ PLANAVIMĄ IR VEIKLOS VERTINIMĄ

18. Pensijų anuitetų mokėjimo veiklos rizikos valdymo strategija turi būti neatskiriama Pensijų anuitetų mokėjimo veiklos plano dalis, jame turi būti atsižvelgta į rizikos valdymo aspektus ir nustatytą rizikos apetitą tam, kad būtų įsitikinta Pensijų anuitetų fondo tvarumu per visą Pensijų anuitetų mokėjimo veiklos planavimo laikotarpį. Pensijų anuitetų mokėjimo veiklos tikslų pasiekimas, turi būti vertinamas, atsižvelgiant į pagrindines rizikas, galinčias turėti įtakos šių tikslų pasiekimui trumpuoju ir ilguoju laikotarpiais. Planavimas turi būti atliekamas bent 7 metams į priekį:

18.1. PAS kartu su Taryba nustato Pensijų anuitetų mokėjimo veiklos vystymosi trajektoriją, identifikuoja ir įvertina esamas ir galimas rizikas ateityje, sudaro Pensijų anuitetų mokėjimo veiklos/ rizikų vystymosi scenarijus (perspektyvinis rizikų vertinimas) bei apibrėžia kitas reikalingas analizes (pvz. jautrumo analizė, atvirkštinio testavimo nepalankiausiomis sąlygomis, kuriuo siekiama nustatyti aplinkybes, kurioms esant TA padengimo rodiklis nukris žemiau nustatytos ribos ir t.t.);

18.2. Atliekant planavimą ir perspektyvinį rizikų vertinimą neturi būti apsiribojama Rizikos valdymo politikoje įvardintomis rizikomis, papildomai turi būti įvertintos su klimato kaita ir tvarumu susijusios rizikos. Turi būti atsižvelgta į paskutinius rizikos inventorizavimo rezultatus, Valstybės kontrolės ar audito pastabas, ekonomikos prognozes, demografines tendencijas, teisės aktų pokyčius;

18.3. Perspektyvinis rizikos vertinimas turi remtis aktualia ir paskutine žinoma informacija. Turi būti užtikrinta tinkama duomenų kokybė bei tinkamai atskleistos naudojamos prielaidos ir vertinimo metodai;

18.4. Nustatytiems scenarijams PAS parengia Pensijų anuitetų mokėjimo veiklos planus ir rizikų matų įvertinimą, įvertina techninių atidėjinių padengimą turtu ir paskolų poreikį, surašo ataskaitą, pristato rezultatus Tarybai ir pateikia Direktoriui peržiūrai bei vertinimui, užtikrinant, kad sprendimų priėmimo procese yra atsižvelgiama į rizikas. Atsižvelgiant į scenarijų rezultatus veiklos planai gali būti pakeisti bei numatyti rizikos mažinimo veiksmai;

18.5. Planavimas ir perspektyvinis rizikų vertinimas atliekamas ne rečiau kaip kartą per metus;

18.6. Neeilinis planavimas ir perspektyvinis rizikų vertinimas atliekamas reikšmingai pasikeitus rizikos lygiui arba prieš priimant strategiškai svarbius sprendimus (pvz., pasikeitus teisinei aplinkai, dėl ko keistųsi anuitetų gavėjų srautai, reikšmingai sumažėtų turto portfelio vertė ar techninių atidėjinių padengimo turtu rodiklis, stebimi ženklūs arba pastovūs rizikos matų limitų pažeidimai ir pan.);

18.7. Neeilinį planavimą ir perspektyvinį rizikų vertinimą, kuris turi būti atliktas ne vėliau negu per mėnesį nuo iniciavimo, inicijuoja vyriausiasis aktuaras, Taryba arba Direktorius.

TREČIASIS SKIRSNIS AIŠKUS RIZIKOS APETITAS

19. Gavęs Tarybos rekomendacijas ar išvadas, kiekvienai aktualiai rizikai Direktorius tvirtina rizikos apetitą ir limitus, kurie nustatomi, atsižvelgiant į rizikos apetitą konkrečiai rizikai.

KETVIRTASIS SKIRSNIS SCENARIJŲ ANALIZĖ

20. Praeities ir ateities scenarijų, jautrumo analizė yra sudėtinė rizikos valdymo dalis.

PENKTASIS SKIRSNIS PROCESŲ NUSTATYMAS IR DOKUMENTAVIMAS

21. Siekiant tinkamai identifikuoti, vertinti, valdyti, stebėti ir teikti ataskaitas apie rizikas, sudėtingi ir svarbūs veiklos procesai turi būti aiškiai apibrėžti ir dokumentuoti. Turi būti paskirtas už kiekvieną kritinį procesą atsakingas asmuo.

ŠEŠTASIS SKIRSNIS VIDAUS KONTROLĖS SISTEMA

22. Turi būti nustatytos aiškos (pakankamos, bet ne perteklinės) veiklos procesų kontrolės procedūros, skirtos efektyviai valdyti rizikas ir užtikrinti, kad bet kokios klaidos būtų laiku identifikuojamos.

SEPTINTASIS SKIRSNIS RIZIKOS KULTŪRA

23. PAS ir kituose VSDF valdybos padaliniuose, kurie prisideda prie Pensijų anuitetų mokėjimo veiklos, turi būti diegiama stipri rizikos kultūra per vertybes, vidines tvarkas, procedūras ir atlygio sistemą. Rizikos kultūra apima valdymo struktūrą, rizikos valdymą ir vidinę kontrolę pirmajame apsaugos lygyje ir įdiegtų procedūrų bei tvarkų tinkamumo ir efektyvumo vertinimą antrajame ir trečiajame apsaugos lygiuose.

AŠTUNTASIS SKIRSNIS RIZIKOS SUVOKIMAS

24. PAS ir kitų VSDF struktūrinių padalinių, kurie prisideda prie Pensijų anuitetų mokėjimo veiklos, vadovai yra atsakingi už aukšto rizikos suvokimo lygio, vidaus kontrolės priemonių ir procedūrų vykdymo užtikrinimą jų vadovaujamuose padaliniuose.

DEVINTASIS SKIRSNIS VEIKLOS ATSPARUMAS

25. Turi būti įdiegti Pensijų anuitetų mokėjimo veiklos tęstinumą užtikrinantys procesai, įskaitant galimų veiklos trikdžių analizę ir gyvybiškai svarbių veiklų palaikymo planavimą veiklos sutrikimo atvejais ir jų atstatymo planus (veiklos tęstinumo planai).

DEŠIMTASIS SKIRSNIS NUOSEKLUS IR SKAIDRUS ATASKAITŲ RENGIMO IR INFORMAVIMO PROCESAS

26. Informacija apie rizikas turi būti nuosekliai pateikiama aukštesnio lygio vadovams iki pat Direktorius ir Tarybos. Informacijos pateikimo procesas gali būti skirtingas ir pritaikytas kiekvienai rizikos rūšiai atskirai. Informacija apie rizikas turi būti pateikiama skaidriai ir su aiškiais komentarais.

VIENUOLIKTASIS SKIRSNIS ATLYGIO SISTEMA

27. Pensijų anuitetų veikloje dalyvaujančių asmenų atlygio sistema turi būti nustatyta taip, kad nebūtų paskatinimo prisiimti perteklinę riziką ir būtų išvengiama interesų konflikto.

DVYLIKTASIS SKIRSNIS NEPRIEKAIŠTINGA REPUTACIJA

28. Tarybos nariams ir vyriausiajam aktuarui taikomi Pensijų kaupimo įstatyme nustatyti reputacijos, kvalifikacijos ir patirties reikalavimai.

V SKYRIUS PAGRINDINĖS RIZIKOS GRUPĖS

29. Siekiant įvertinti bendrą fondo rizikos lygį, visos fondo rizikos yra identifikuojamos, klasifikuojamos ir vertinamos, pasitelkiant tinkamus kiekybinius ar kokybinius metodus. Pagrindinės rizikų, aktualių Pensijų anuitetų mokėjimo veiklai, grupės yra:

29.1. Veiklos (operacinė) rizika - tai rizika, kylanti dėl nepakankamų ar netinkamų vidinių procesų, darbuotojų, sistemų arba išorinių veiksnių. Operacinė rizika apima kibernetinę riziką, trečiųjų šalių (angl. outsourcing) ir geopolitinę riziką, bet neapima reputacinės ir strateginės rizikos;

29.2. Gyvenimo trukmės (ilgaamžiškumo) rizika – rizika susijusi su pensijų anuitetų gavėjų gyvenimo trukme. Nustatant pensijų anuitetų dydžius yra įvertinama ir atsižvelgiama į tikėtiną pensijų anuitetų gavėjų gyvenimo trukmę, jos pokyčio tendencijas bei planuojamą pensijų anuitetų gavėjų lyčių santykį. Yra rizika, kad faktinė patirtis gali skirtis nuo prielaidų, naudotų pensijų anuitetams apskaičiuoti jų skyrimo metu. Nepalankiai susiklosčius aplinkybėms gali tekti išmokėti daugiau pensijų anuitetų išmokų nei planuota;

29.3. Investavimo rizika – rizika, kad sumažės Pensijų anuitetų fondo investicijų vertė. Investavimo rizika apima šias pagrindines rizikas:

29.3.1. Rinkos rizika – rizika, kad pasikeis turto vertė ar pajamos dėl rinkos faktorių pasikeitimo. Rinkos rizika apima akcijų kainų, palūkanų normų ir valiutų rizikas;

29.3.2. Kredito rizika – rizika, kad skolininkas neįvykdys arba įvykdys ne laiku savo įsipareigojimus;

29.3.3. Koncentracijos rizika – rizika turėti per didelę turto dalį susijusią su vienu sektoriumi, ekonomika, geografine sritimi, emitentu ar jų grupe;

29.3.4. Likvidumo rizika – rizika, kad, prireikus, neįmanoma bus parduoti investicijos už kainą, artimą jos vertei;

29.3.5. Atitikties ir teisinė rizika – rizika, kad Pensijų anuitetų mokėjimo veikla neatitiks Lietuvos Respublikos įstatymų, Lietuvos banko nutarimų ar kitų teisės aktų reikalavimų arba bus neigiamai paveikta dėl nepalankių teisės aktų pokyčių;

29.3.6. Reputacijos rizika – rizika, kad pagrindinių suinteresuotų šalių akyse sumažės pasitikėjimas VSDF valdyba dėl neskaidrumo, priimtų galimai neteisingų sprendimų, netinkamai vykdomų ar nevykdomų įsipareigojimų ir kitų veiksmų ar neveikimo;

29.3.7. Strateginė rizika – nuostolių rizika dėl neigiamą įtaką turinčių sprendimų, netinkamo sprendimų įgyvendinimo arba nesavalaikio reagavimo į politinės, teisinės ar ekonominės aplinkos pokyčius;

29.3.8. Išlaidų rizika – rizika, kad valdymo ir administravimo išlaidos ilguoju laikotarpiu viršys pajamas, skirtas valdymo ir administravimo sąnaudoms padengti;

30. Laikoma, kad 29 punkte išvardintos rizikos grupės apima ir visas kitas rizikas, įskaitant su tvarumu susijusias rizikas.

VI SKYRIUS

RIZIKŲ REGISTRAS

31. Rizikų registras skirtas identifikuoti, dokumentuoti ir stebėti visas aktualias PAF rizikas. Rizikų registro atnaujinimas atliekamas kiekvienų metų II ketvirtį prieš atliekant planavimą ir perspektyvinį rizikų vertinimą arba reikšmingai pasikeitus rizikos lygiui (dėl reikšmingų incidentų, makroekonominių ar geopolitinių įvykių, teisės aktų pokyčių ir pan.).

32. Rizikų registras pildomas pagal nustatytą vieningą SODRA šabloną. Rizikų registre kiekvienai rizikai pateikiama ši informacija:

32.1. Nr. – eilės numeris;

32.2. Rizikos pavadinimas;

32.3. Rizika (tipas) – rizikos grupė ar pobūdis (pvz., veiklos, ilgaamžiškumo, investavimo, reputacijos ir kt.);

32.4. Rizikos veiksnio aprašymas – rizikos pobūdžio, priežasčių ir galimų pasekmių paaiškinimas;

32.5. Esamos kontrolės (vidaus kontrolės) priemonės – jau įdiegtos priemonės rizikai mažinti;

32.6. Tikimybė – rizikos pasireiškimo tikimybės vertinimas;

32.7. Poveikis (žala, nuostolis, grėsmė) – galimų neigiamų pasekmių įvertinimas;

32.8. Rizikos veiksnio svarba – rizikos reikšmingumo įvertinimas pagal tikimybės ir poveikio derinį;

32.9. Ryšys su strategija – nurodoma, kaip rizika gali turėti įtakos Fondo strateginiams tikslams;

32.10. Reikiamos sukurti rizikos valdymo priemonės / vykdomi veiksmai – numatomi rizikos mažinimo ar kontrolės stiprinimo veiksmai;

32.11. Terminai (iki kada / nuo kada) – numatytų veiksmų įgyvendinimo terminai;

32.12. Atsakingi asmenys – darbuotojai ar padaliniai, atsakingi už rizikos valdymo priemonių įgyvendinimą.

33. Rizikos tikimybės, poveikio ir svarbos įvertinimai atliekami vadovaujantis VSDF valdybos Veiklos rizikų valdymo tvarkos apraše (patvirtintas 2017 m. rugsėjo 25 d. direktoriaus įsakymu Nr. V-477) pateiktomis rizikų vertinimo skalėmis.

34. Rizikos registro rezultatai yra pristatomi PAF tarybai. Už registro pildymą atsakingas rizikos valdymo specialistas.

VII SKYRIUS RIZIKOS APETITAS

PIRMASIS SKIRSNIS RIZIKOS APETITO SAMPRATA IR PASKIRTIS

35. Rizikos apetitas apibrėžia priimtina rizikos lygį, kuris yra reikalingas pagrindiniam Pensijų anuitetų mokėjimo veiklos tikslui pasiekti – užtikrinti įsipareigojimų pensijų anuitetų gavėjams vykdymą ir tvarią pensijų anuitetų fondo veiklą. Direktorius ir Taryba turi būti nedelsiant (ne vėliau kaip kitą darbo dieną) informuojami, jeigu nustatytas rizikos apetito lygis yra viršijamas, kad priimtų sprendimus dėl tolesnių veiksmų.

ANTRASIS SKIRSNIS VEIKLOS (OPERACINĖS) RIZIKOS APETITAS

33. Turi būti vengiama veiklos (operacinės) rizikos, tačiau dalis jos gali būti prisiimta, jeigu ją eliminuoti būtų ekonomiškai nepagrįsta. Veiklos rizikos apibrėžimą, identifikavimo procesą, valdymo koordinavimą reglamentuoja Veiklos rizikos valdymo tvarkos aprašas. PAS sudaro veiklos rizikų sąrašą ir teikia Tarybai peržiūrai ir įvertinimui. Veiklos rizikų įverčiai yra įtraukiami į rizikos kapitalo skaičiavimus. Tarybai kas ketvirtį teikiamos operacinės rizikos incidentų ataskaitos, kuriose pateikiami incidentai, jų priežastys bei veiksmai, kurių buvo imtasi jiems pašalinti.

TREČIASIS SKIRSNIS GYVENIMO TRUKMĖS (ILGAAMŽIŠKUMO) RIZIKOS APETITAS

34. Gyvenimo trukmės (ilgaamžiškumo) rizika yra viena iš pagrindinių prisiimamų rizikų, susijusių su Pensijų anuitetų mokėjimo veikla, rizikos apetitas šiai rizikai yra vidutinis. Pensijų anuitetų gavėjai perduoda, o VSDF valdyba (pensijų anuitetų mokėtojas) prisiima šią riziką, skirdama pensijų anuitetą ir mokėdama pensijų anuiteto gavėjui nustatyto dydžio išmokas iki jo gyvenimo pabaigos. Rizikos apetitas gyvenimo trukmės rizikai yra ribojamas limitais. Prisiimant riziką turi būti tenkinamos šios sąlygos:

34.1. Mirtingumo lentelė, naudojama pensijų anuitetų dydžiams apskaičiuoti, yra sudaryta ir atnaujinama ne rečiau kaip kas 5 metus, įvertinus tikslinės pensijų anuitetų gavėjų grupės mirtingumą ir jo kitimo tendencijas bei tikėtiną pensijų anuitetų gavėjų pasiskirstymą pagal lytį;

34.2. Mirtingumo prielaidos, darančios įtaką pensijų anuiteto dydžiui, yra nustatomos konservatyviai;

34.3. VSDF valdyba, vykdydama Pensijų anuitetų mokėjimo veiklą, siekia suformuoti papildomą rezervą galimiems nuostoliams dėl gyvenimo trukmės ilgėjimo dengti;

34.4. Ne rečiau kaip kartą per metus yra atliekamas gyvenimo trukmės rizikos lygio vertinimas.

KETVIRTASIS SKIRSNIS INVESTAVIMO RIZIKOS APETITAS

36. Investavimo rizika yra viena iš pagrindinių rizikų, susijusių su Pensijų anuitetų mokėjimo veikla, kurią prisiimant yra siekiama kurti vertę pensijų anuitetų gavėjams bei sukurti pajamų šaltinį, iš kurio būtų formuojamas papildomas rezervas gyvenimo trukmės rizikai dengti. Investavimo rizikos apetitas Pensijų anuitetų mokėjimo veikloje yra vidutinis arba aukštas – Pensijų anuitetų fondo turtas negali būti mažesnis už pensijų anuitetų įsipareigojimus (techninius atidėjinius) ilgiau nei septynerius

metus iš eilės. Atsižvelgiant į rizikos apetitą investavimo rizikai Pensijų anuitetų fondui yra priimtina valiutos rizika, t.y. investicijos kitomis valiutomis nei eurai gali būti nedraustos. Taip pat, investicijų trukmės gali būti trumpesnės nei įsipareigojimai, o Pensijų anuitetų fondo likvidumas gali būti užtikrinamas viso portfelio lygyje įvertinant laukiamus pinigų srautus. Bet kokiu atveju, prisiimant investavimo riziką turi būti atsižvelgiama į tikėtiną grąžą, t.y. aukštesnės rizikos prisiėmimas turi didinti tikėtiną grąžą. Prisiimtai investavimo rizikai taikomos šios kontrolės priemonės:

36.1. Investavimo rizikos identifikavimo procesą, valdymo stebėseną ir kontrolę reglamentuoja Pensijų anuitetų fondo turto investavimo politika ir strategija, kuri apima, neapsiribojant, investavimo limitų nustatymą ir kontrolę;

36.2. Prisiimto investavimo rizikos lygio įvertinimui kiekvieną savaitę yra skaičiuojamas rizikos kapitalas (toliau – RK) – didžiausia galima turto vertės sumažėjimo arba nuostolių suma per vienerius metus įvertinant įvykius įvykstančius dažniau nei kartą per 200 metų. Į RK yra įtraukiami ir su veiklos rizika susiję galimi nuostoliai.

PENKTASIS SKIRSNIS ATITIKTIES IR TEISINĖS RIZIKOS APETITAS

37. Pensijų anuitetų mokėjimo veikla turi būti vykdoma taip, kad atitiktų įstatymų ir kitų teisės aktų reikalavimus ir nesukeltų atitikties rizikos.

ŠEŠTASIS SKIRSNIS REPUTACIJOS RIZIKOS APETITAS

38. Pensijų anuitetų mokėjimo veikla turi būti vykdoma skaidriai, tinkamai vykdant prisiimtus įsipareigojimus ir proaktyviai imantis veiksmų, vengiant galimos žalos VSDF valdybos ir Pensijų anuitetų mokėjimo veiklos reputacijai.

SEPTINTASIS SKIRSNIS STRATEGINĖS RIZIKOS APETITAS

39. Pensijų anuitetų mokėjimo veikla turi būti vykdoma, taikant efektyvius sprendimų priėmimo ir veiklos stebėjimo procesus, siekiant užtikrinti sprendimų teisingumą, tinkamą komunikaciją, tikslų pasiekimą ir teisinės bei ekonominės aplinkos pokyčių įgyvendinimą.

AŠTUNTASIS SKIRSNIS IŠLAIDŲ RIZIKOS APETITAS

40. Pensijų anuitetų mokėjimo veikla turi būti vykdoma efektyviai, siekiant, kad valdymo ir administravimo išlaidos ilguoju laikotarpiu neviršytų pajamų, skirtų valdymo ir administravimo sąnaudoms padengti.

VIII SKYRIUS RIZIKOS LIMITAI

41. Rizikų limitai nustatomi pasirinktoms rizikos grupėms, kad užtikrintų Pensijų anuitetų mokėjimo veiklą nustatyto rizikos apetito ribose ir išvengtų nereikalingos rizikos koncentracijos.

42. Apie rizikos limitų pažeidimus Direktorius ir Taryba turi būti informuoti nedelsiant (ne vėliau kaip kitą darbo dieną).

43. Gyvenimo trukmės ir investavimo rizikos limitai pateikti priede.

IX SKYRIUS ATASKAITOS

44. VSDF padalinių rengiamos ataskaitos ir kitos informavimo priemonės turi užtikrinti informacijos apie rizikas ir jų lygį pateikimą Direktoriui ir Tarybai laiku.

45. Ataskaitos turi būti teikiamos reguliariai, ne rečiau kaip kartą per metus, būti išsamios, patikimos ir pateiktos laiku.

46. Ataskaitos apie atitikimą rizikos limitams:

46.1. Vyriausiasis aktuaras kartą per metus apskaičiuoja skirtumą tarp 65 metų amžiaus pensijų anuitetų gavėjų vidutinės gyvenimo trukmės pagal naujausius turimus duomenis ir vidutinės gyvenimo trukmės, naudotos nustatant pensijų anuitetų dydžius, įvertina atitikimą nustatytiems limitams ir teikia informaciją Tarybai ir Direktoriui;

46.2. PAS rizikų valdymo specialistas kartą per ketvirtį apskaičiuoja turto, dengiančio techninius atidėjinius, santykį su techninių atidėjinių suma, įvertina atitikimą nustatytiems limitams ir teikia informaciją Tarybai ir Direktoriui;

46.3. PAS rizikų valdymo specialistas kartą per savaitę apskaičiuoja RK santykį su Augimo portfeliu, įvertina atitikimą nustatytiems limitams ir teikia informaciją Tarybai ir Direktoriui.

47. Ataskaitose turi būti pateikiamos visos reikšmingos prielaidos ir metodai, kurie buvo naudoti atitinkamo rizikos mato įvertinimui.

X SKYRIUS RIZIKOS VALDymo POLITIKOS PERŽIŪRA

48. Rizikos valdymo politika turi būti peržiūrima periodiškai, ne rečiau kaip vieną kartą per metus.

Pensijų anuitetų mokėjimo veiklos
rizikos valdymo politikos ir strategijos
priedas

GYVENIMO TRUKMĖS IR INVESTAVIMO RIZIKOS LIMITAI

	Rizika	Matas	Limitai	Vertinimas
1.	Gyvenimo trukmės	Skirtumas tarp 65 metų amžiaus pensijų anuitetų gavėjų vidutinės gyvenimo trukmės pagal naujausius turimus duomenis ir vidutinės gyvenimo trukmės, naudotos nustatant pensijų anuitetų dydžius	≤ 0 metų	Priimtinas rizikos lygis
			≤ 2 metų	Toleruotinas rizikos lygis, tačiau turi būti atlikta detali analizė ir pateikta Pensijų
			> 2 metų	Nepriimtinas rizikos lygis, turi būti atlikta detali analizė ir pateiktas Tarybai
2.	Investavimo	Turto, dengiančio techninius atidėjinius, santykis su techninių atidėjinių suma	$\geq 100\%$	Priimtinas rizikos lygis
			$\geq 90\%$	Toleruotinas rizikos lygis, tačiau turi būti parengtas padėties
			$< 90\%$	Nepriimtinas rizikos lygis, turi būti parengtas išsamus
		Rizikos kapitalo santykis su Augimo portfeliu	$< 50\%$	Priimtinas rizikos lygis
			$50\% - 75\%$	Toleruotinas rizikos lygis, tačiau turi būti atlikta detali
			$> 75\%$	Nepriimtinas rizikos lygis, turi būti atlikta detali analizė ir pateiktas Tarybai

METADUOMENYS	
Dokumento sudarytojas (-ai)	Valstybinio socialinio draudimo fondo valdyba prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos
Dokumento pavadinimas (antraštė)	DĖL VALSTYBINIO SOCIALINIO DRAUDIMO FONDO VALDYBOS PRIE SOCIALINĖS APSAUGOS IR DARBO MINISTERIJOS DIREKTORIAUS 2020 M. GRUODŽIO 30 D. ĮSAKYMO NR. V-729 „DĖL PENSIJŲ ANUITETŲ MOKĖJIMO VEIKLOS RIZIKOS VALDYMO POLITIKOS IR STRATERGIJOS PATVIRTINIMO“ PAKEITIMO
Dokumento registracijos data ir numeris	2025-11-05 Nr. V-471
Dokumento gavimo data ir dokumento gavimo registracijos numeris	–
Dokumento specifikacijos identifikavimo žymuo	ADOC-V1.0
Parašo paskirtis	Pasirašymas
Parašą sukūrusio asmens vardas, pavardė ir pareigos	Kęstutis Čereška, Direktorius
Parašo sukūrimo data ir laikas	2025-11-05 14:11:45 (GMT+00:00)
Parašo formatas	XAdES-T
Laiko žymeje nurodytas laikas	2025-11-05 16:11:56 (GMT+02:00)
Informacija apie sertifikavimo paslaugų teikėją	ADIC CA ECC, Asmens dokumentu israsymo centras prie LR VRM, LT
Sertifikato galiojimo laikas	Galioja nuo 2024-06-12 iki 2028-06-11
Informacija apie būdus, naudotus metaduomenų vientisumui užtikrinti	Registravimo metaduomenų vientisumas užtikrintas naudojant „Valstybinio socialinio draudimo fondo valdyba prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos“ sertifikatą, sertifikatas galioja nuo 2024-07-18 iki 2027-07-18
Pagrindinio dokumento priedų skaičius	1
Pagrindinio dokumento pridedamų dokumentų skaičius	–
Programinės įrangos, kuria naudojantis sudarytas elektroninis dokumentas, pavadinimas	SODRA DVS
Informacija apie elektroninio dokumento ir elektroninio (-ių) parašo (-ų) tikrinimą (tikrinimo data)	–
Elektroninio dokumento nuorašo atspausdinimo data ir jį atspausdinęs darbuotojas	2025-11-06 atspausdino Eglė Augaitė
Paieškos nuoroda	2025-R95-T-256634
Papildomi metaduomenys	–